

Jerzy Gula

Kętrzyn, st. II, mury miejskie, wykop
1, 2, 3, 4, gm. loco, woj. olsztyńskie,
AZP 17-69/-

Informator Archeologiczny : badania 30, 262

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KĘTRZYN, st. II, mury miejskie
wykop 1, 2, 3, 4, gm. *loco*,
woj. olsztyńskie, AZP 17-69/-

- miasto późnośredniowieczne
Ratownicze, przedinwestycyjne badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Jerzego Gulę. Finansowane przez inwestora prywatnego. Przebadano powierzchnię 33 m².

Kokotów, st. 12,
gm. Wieliczka, woj. krakowskie

patrz: neolit

KOŁOBRZEG,
ul. Armii Krajowej,
działka nr 341,
AZP 15-15/-

- miasto późnośredniowieczne i nowożytny (XIII–XIV w.)
Przedinwestycyjne badania archeologiczno-architektoniczne, przeprowadzone w dniach od 8 lipca do 14 grudnia przez dr. M. Rębkowskiego (Zespół Badawczy Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Kołobrzegu).

Udział wzięli mgr. mgr. M. Mierosławski, Z. Polak, R. von Schnurbein (Uniwersytet w Kielcach) oraz B. Wywrot. Finansowane przez Przedsiębiorstwo Budowlane „PROBUD” w Kołobrzegu.

Prace prowadzono na terenie działki budowlanej nr 341 przy ul. Armii Krajowej, pomiędzy Muzeum Oręża Polskiego a nieistniejącą pierzeją ul. Katedralnej. Wykop o powierzchni 680 m² objął frontowe partie 4 parcel mieszczańskich (nr 4–7) oraz fragmenty podwórek parceli 4 i 5. Badania na obszarze narożnej działki nr 4 uniemożliwił przebiegający na całej jej długości ciepłociąg z lat 70.

Stwierdzono, że działka budowlana nie pokrywa się z zasięgiem pierwotnej działki narożnej i linią pierzei ul. Katedralnej. Niestety, Rada Miejska nie pozwoliła na korektę planu zabudowy, w związku z czym odbudowywana pierzeja ul. Katedralnej nie będzie w pełni pokrywała się z jej historycznym przebiegiem. Po odgruzowaniu terenu stwierdzono, że zachowane mury wyznaczają podział na 4 parcele, zgodnie z przedwojennym planem pocztowym. Jednakże w trakcie wykopalisk okazało się, że wyjątkowo szeroka kamienica nr 5 pierwotnie składała się z dwóch budynków gotyckich. Dzielący je mur międzysąsiedzki został rozebrany w XVII w. i dopiero wówczas ukształtował się taki podział tego fragmentu przestrzeni miejskiej, który zarejestrowany został na przedwojennym planie. Najstarszym elementem murowanym był na badanym terenie niewielki budynek wzniesiony w 1 połowie XIV w. w wątku wendyjskim, na planie zbliżonym do kwadratu (około 2 x 2 przęty), usytuowany we frontowej partii działki nr 6. Jego wielkość, niektóre cechy stylistyczne i prawdopodobny strop z podciągami wykazują odmienności w stosunku do przebadanych w poprzednich latach kamienic. Stosunkowo niewielka grubość murów (70–75 cm) pozwala wnioskować, że piętro mogło być wzniesione w konstrukcji szkieletowej. Natomiast budynki z działki nr 5 prezentują najbardziej rozpowszechniony w Kołobrzegu typ kamienicy. Typowy układ głębokich wnęk, wnęk przykrańcowych, nadwieszonych odsadzek, wątek wendyjski murów oraz relacje stratygraficzne pozwalają datować pojawienie się takiej zabudowy murowanej na około połowę XIV wieku. Obydwie wąskie kamienice zostały wzniesione najpewniej przez ten sam warsztat budowlany z wykorzystaniem muru budynku z działki nr 6 i najprawdopodobniej wypełniały przestrzeń pozostałą po wcześniejszym wzniesieniu budynków na działkach nr 4 i 6. Interesujących danych dostarczyły również nawarstwienia i obiekty niezwiązane bezpośrednio z zabudową murowaną. Stosunkowo najslabiej zachowane struktury stratygraficzne stwierdzono we wnętrzu kamienicy nr 7, gdzie zarejestrowano przede wszystkim system odwadniający w postaci drenu z 2 połowy XIII wieku. Podobnie łączące się wzajemnie obiekty odsłonięto również na sąsiedniej posesji nr 6. Z okresem funkcjonowania kamienicy murowanej związane były paleniska ceglane (XV–XVI w.) oraz nowożytny urządzenie odwadniające w postaci rur i beczek, w tym rurociąg biegnący z ulicy do studzienki drewnianej, zlokalizowanej za murem tylnym budynku. W tym samym miejscu, na zapleczu, stwierdzono nawarstwienia starsze od kamienicy, datowane na koniec XIII i XV w., m.in. fragment zabudowy plecionkowej, w której wypełniku odkryto ślady produkcji rzemieślniczej (szewstwo). Bardzo słabo zachowały się nawarstwienia we wnętrzu kamienicy nr 5 (ślady pierwotnego muru gotyckiego, paleniska ceglane, nowożytna studzienka kanalizacyjna), co prawdopodobnie było efektem przebudowy obiektu i niwelacji terenu wewnątrz budynku. Natomiast wyjątkowo bogate okazały się doskonale zachowane warstwy kulturowe na badanym fragmencie podwórka tej posesji. Zachowana nienaruszona miąższość warstw przekraczała tutaj 3 m, a całą sekwencję stratygraficzną można datować na okres pomiędzy połową XIII i koń-